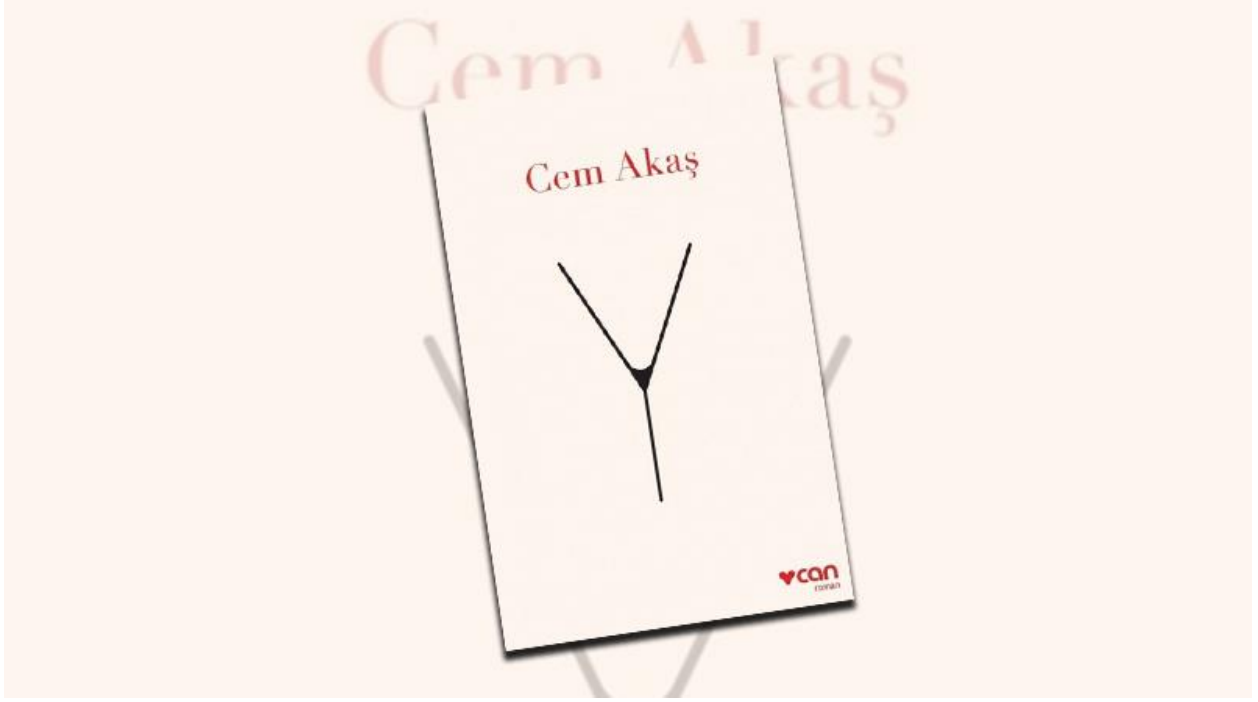

Ütopyanın 'yabancı'sı

1 Kasım 2018

Melis Mine Şener Avşar

Her hikâyede bir elmanın iki yarısı diye anlatıldı bize, kadın ve erkek. Hayatın her anında -kimi zamanlarda ve kimi koşullarda bozulmak istense de- erkek ve kadını bir kuşun iki kanadı gibi bildik, hayatın dengesini sağlayan. Bu kitapsa, bambaşka bir dünya yaratıyor bizler için. Erkeklerin olmadığı, sadece kadınların var olduğu bir dünya. Prolog, Analog ve Epilog adlı üç bölümden oluşuyor kitap. İlk bölümü okurken birden bir Ursula Le Guin kitabının içinde hissediyor okur kendini.

Günün koşullarında imkânsız görünen şey gerçek olur, bir hastalık ve sonrasında yaşananlarla erkek cinsinin sonu gelmiştir. Bir gün Arendi ve İliada'nın kapısına bir sepet bırakılır. Sepetin içinde bir bebek vardır. İşin en şaşırtıcı kısmı bırakılan bebeğin erkek olmasıdır. Erkekliğin kötü anıları hatırlattığı ve insanların öfkesini kabarttığı bir dünyada, bu bebeği devlet görevlilerine teslim etmek çocuğun bir kobay olmasını kabul etmek demektir. İkisi de kıyamazlar bu güzel bebeğe. Çeşitli aldatmacalarla evlat edinir ve ona Constantine adını verirler.

Prolog bölümü İliada'nın gözünden anlatıyor hikâyenin ilk kısmını. Erkeklerin yeryüzünden silinmesini, dünyanın sonunu getirmek üzere olan çarpık düzeni öfkeyle sorgulayan insanları, yaşanmış bütün savaşları ve kıyımları... Öte yandan tüm uçlardaki inançlar gibi erkeklerin tüm sorunların sebebi olduğunu düşünüp onlara ait, onlarla ilgili her şeyi yok etme sınırına gelen fanatikleri de göz ardı etmiyor. Bu açıdan bizim gerçeğimize oldukça yakın bir hikâye anlatıyor yazar. Her zaman, her şeyi, sadece siyah ve beyaz olarak gören insanlar hiçbirimize uzak değil. Bu hikâyede de karşılaşıyoruz bu insanlarla ve sanki bu karşılaşma özellikle bizim bu renk ayrımını tekrar düşünmemiz için orada. Aslında, erkeklere atfedilen bütün o kötücül duygu ve hareketlerin, erkeklere karşı kadınlar tarafından verilen tepkilere işlemiş olduğunu görüyoruz bir taraftan da Constantine büyürken. İliada ve Arendi onu kendisinden bile sakınarak erkek olduğunu herkesten gizlemeye çabalarlarken pek çok sorunu çözmeye uğraşıyorlar. Pek çok ütopyada, ütopyaları bırakın gerçek dünyanın kendisinde de olduğu gibi bu romanın içindeki sistemde de eksikler bulunup -biraz düzen ve aldatmaca ile- en korkulan, en karşı durulan, en istenmeyen pek çok şeyin sistemin içinde yaşadığını, yaşayabildiğini görüyoruz İliada'nın anlatısında. Bir erkek çocuğunun sistemde fark edilmemesi için sürekli yer değiştirmekle başlıyor kaçış. Constantine büyümese ve bir çocuğun yaşadığı ruhsal değişimleri yaşamasa hayatları çok daha kolay olabilir belki ama hayat işte. O da diğerleri gibi, ağlıyor, üzüyor, üzülüyor, kendini keşfetmek istiyor, ebeveynlerini çileden çıkarıyor, seviyor, nefret ediyor, yalan söylüyor ve başını belaya sokuyor.

Hikâyenin heyecanının zirveye çıktığı ilk kırılmada ikinci bölüm, Analog başlıyor. Bu bölümde anlatıcı hırçın, korkmuş, öfkeli, ürkmüş, mutsuz, gururlu, delişmen, cesur Constantine oluyor. Aslında İliada'nın bıraktığı yerden alıyor hikâyeyi ve oradan başlayarak kendi gözüyle anlatmaya devam ediyor. Constantine hikâyesini anlatırken birçok şehirde birçok maceraya karışıyor, ailesinden uzak düşüyor, onlara yaklaşıyor, onlardan uzaklaşıyor. Dünyaya isyan ediyor, boyun eğiyor, itiraz ediyor. Anlamıyor, korkuyor, mutsuz oluyor, mutlu oluyor. Bütün bu duyguların sahibi küçük bir çocuk olunca peş peşe bu zıt duyguların yaşanmasına şaşırıyor insan. Artık uzaklarda kalsa da, bütünü dünyanın ortasında yalnız olduğumuzu hissettiğimiz, çok mutsuz, çok talihsiz olduğumuz zamanlarla çok mutlu, çok âşık, çok heyecanlı olduğumuz zamanlardı çünkü çocukluğumuz. Constantine'in çocuk kalbiyle kandiği çeşit çeşit yalan ve düzen, para için her türlü kötülüğü yapan insanlar, sistemin düzeni bozanları kontrol altına alma ya da yok etme çabası... Hiç biri günümüz dünyasından farklı değil. Belki yazar bu aynılıkları erkeksiz bir dünyada yaratarak yaşanan acıların sebebinin sadece

erkekler değil kötü ahlak, kötü insan olduğunu anlatmak istemiştir. Belki de heyecanın dozunu biraz artırmaktır amaç. Bir okur olarak ben ikisini de düşündüm, hissettim.

çnc ve son bölüm Epilog, ilk iki bölüme nazaran daha kısa. Yine farklı bir anlatıcıyla karşımıza çıkıyor. Anlatıcı, olaylar belli bir noktaya geldiğinde Constantine ile konuşarak hakkında merak edilenleri sorarken, aslında kadınlar nezdinde radikal yaklaşımların çarpıklığını anlatıyor bence bize. Bir insana, bir ırka, bir millete, bir topluluğa karşı - herhangi bir sebeple- sevmemeden nefrete kadar uzanan yelpazede çeşitli olumsuz hislere sahip olmak, onların yaptığı her Şeyi reddetme, yok etme hakkını verir mi bize? Sadece iyi ya da sadece kötü olan kaç insan, kaç topluluk, kaç ırk vardır? Sadece canımızı yaktıkları için var ettikleri tüm değerleri yok saymak, sanat eserlerini bile dönüştürmek, değiştirmek bencilce bir davranış mıdır yoksa yaralarımızı sarmanın, yaşanan kötülüklerin izlerini silmenin bir yolu mu? Bir ütopyadan bir sürü soru kalıyor geriye...

Y, Cem Akař, Can Yayınları, 2018, 173 s.